

Valašský soubor
KAŠAVA

82. beseda u cimbálu

Lukov 10. prosince 2016

*Ej, všecko stvořeni na zemi slyš
aneb*

Vánoce s Grunikem a Vojtkem

Blahopřání Karlu Pavlišťkovi k 85. narozeninám – Městské divadlo Zlín (17. 4. 2016)

Kašava tančí, zpívá a hraje... už 45 let – Městské divadlo Zlín (17. 4. 2016)

Ten vánoční čas dočkali sme zas...

*Ten vánoční čas dočkali sme zas,
dostavil se s nezpochybnitelnou pravidelností.
Jako voda v korytech potoků na jaře přinese do nížin úlomky z horských stromů,
tak neustálý tok času přinesl naší všednosti a každodennosti sváteční den.
Přestože zastavení času není v naší moci,
jakoby letos jen dětská důvěřivost a moudrost stáří neztratily víru v řád času.
Jakoby jen nejmladší a nejstarší věřili pevně,
že řád určený tradicemi nelze vyvrátit,
ani když jistoty, na kterých trváme, komíhají se ve větru
a pevné země se dotýkají jen letmo.
Pohyb planet jako by sestoupil na Zemi a dal impulz k pohybu celých kontinentů.
Svět je v pohybu, pohyb přináší změny a změny vyvolávají obavy.
A přece i vánoční příběh je příběhem uhněteným z téhož těsta.
Když Večernice zalila před dávnými věky svým stříbřitým svitem svatou noc,
bledé světlo přinesla i do úkrytu rodiny, která hledala bezpečí
a našla jej v těch nejprostších podmínkách.
A syn zde narozený změnil lidské zákony, když výše než odplatu postavil lásku
a vydal své tělo a krev za odpuštění hříchů, které spáchali jiní.
Ať je pohyb světa jakkoliv překotný, rodina je jistotou, na které staví všechny řády.
Rodina nás vychovala, rodinu zakládáme a budujeme,
rodina je úhelným kamenem našich staveb.
Přejme si všichni, aby naše rodiny prožily klid a štěstí Vánoc.
Vinšuju vám dobrý den, výš vodičku než oheň.*

Kašava

Grunik

Soubor Grunik je spjat s obcí Ostravice v Moravskoslezských Beskydech a také jeho jméno s horami souvisí. Po celých Karpatech se holé kopce vybíhající z hlavního hřebene, na kterých se pásly ovce, nazývají Gruň či Grunik. Repertoár souboru vychází z lidových tradic západní části Karpat – Beskyd, horského regionu na rozhraní tří národních oblastí: Moravy a Slezska, Slovenska a Polska. Tato oblast skýtá pestroutu projevů lidové kultury, která díky odlehlosti tohoto kraje zůstala živá až do druhé poloviny 20. století. V té době zde byly ještě zaznamenány poměrně archaické lidové písně a tance, které se soubor snaží prezentovat v co nejautentičtější podobě. Grunik čerpá převážně ze sběrů své zakladatelky a dlouholeté vedoucí Věry Šejvlové (1919 až 2004), která v 50. letech minulého století zaznamenávala spolu s Ivem Stolaříkem, Františkem Bonušem, Jaromírem Gelnarem a Jaromírem Dadákem téměř zapomenuté písně a tance z oblasti horního toku řeky Ostravice a přilehlých horních Kysuc.

Soubor Grunik spolupracuje už dvacet pět let s CM Vojtek z Ostravy. Základ kapely tvoří muzikanti, kteří začínali v dětské cimbálové muzičce Lipečka (později Zbujan) pod vedením Čestmíra Ramíka. Jeho setkání a spolupráce s Věrou Šejvlovou byla velice plodná – spojoval je stejný přístup k lidovým tradicím a jejich prezentaci založený na individualitě každého interpreta při respektování pohybového či muzikantského slovníku dané oblasti.

Gruniku je letos třicet pět let. Začínal jako zájmový kroužek dětí při místní škole. Dnes má soubor dva kolektivy a čtyřicet členů ve věku od 4 do 60 let. Za dobu své existence vystupoval doma i v zahraničí a získal řadu ocenění. V roce 2004 se dospělý soubor stal laureátem MFF Strážnice za „vynikající a vyváženou interpretaci lidové kultury svého regionu“. Soubor byl také přizván ke spolupráci na filmu *Želary*, který byl v roce 2004 nominován na Oskara. V roce 2011 se dívčí část souboru podílela na natočení oceňovaného alba *Zvon* Ivy Bittové i na následných koncertech v Ostravě a Praze. V letošním roce dívky ze stejného důvodu oslovila skupina Clarinet Factory z Prahy a jejich CD má vyjít koncem tohoto roku.

Vánoční jarmáček

K vánoční besedě u cimbálu neodmyslitelně patří i náš malý vánoční jarmáček, který je pro Vás již tradičně připraven ve vestibulu u vstupu a také ve vinárně. Věříme, že zde naleznete nejen inspiraci na vánoční dárky pro své blízké, ale také něco pro vlastní potěšení. Můžete se těšit na ručně šité hračky a dekorace Zdeny Vendolské či papírové ozdoby nejen na vánoční stromeček od Dariny Cvičkové. Pro mlsné jazýčky máme připraven domácí med nebo medovinu na zahřátí, kterou spolu s voňavými svíčkami vyrobilo voskařství z Vizovic. Malé i velké parádnice jistě ocení zvířecí brože z dílny E&V Accessory, dekorace do bytu či voňavá mýdla najdete u Lenky Mikoškové. Keramické nádoby i dekorace nabídnou manželé Vyoralovi. Čekají na Vás také výrobky patchwork Pavlíny Strašilové nebo vyšivané ozdoby Aleny Černobilové. V neposlední řadě jsou pro Vás připraveny keramické výrobky, mýdla a drobné dárečky, jejichž koupí podpoříte dobrou věc, a to činnost Integrovaného centra Slunečnice. Nebude chybět ani vánoční stánek Valašského souboru Kašava.

Program

1. **Budě zima, mráz** FS Gruník
2. **Hrici a betlehemci** (vánoční obchůzka z hraničního hřebene a horních Kysuc)
3. **Povídání o Vánocích I**
4. **Ej, všechno stvořeni**
5. **Povídání o Vánocích II**
6. **Kolední obchůzky se štěstím** (Laško)
Dyž zme v horach cestovali; Pec se nom běli; Vzhůru, pastuši;
K Ježiškovi do Betlema; U svateho Jezulatka; Koleda je ve Vanoce;
A poniže hajka; A co tak spitě; Pasli zme ovečky;
Tulame se, tulame – Sedzi vrabček
7. **Koleda na Beskydě** – koledy z hraničního hřebene
Dnešny den se radujme; Idu tro kralove; Do hory, do lesa, valaši;
A tam niže hajka; Pastuši (vánoční hra); Kec sa máme napiť;
Keby moje nožky (hajduch); Ej, horyčky šumjaly (hajduch);
A ja svojej babce (kysucký zvrtek); Pri betlemske salaši (obrtas);
Povedala nožka nožke; Kec ja pojdzem, povandrujem;
O dej nam, pane; Za vašim stolom; Potě, chlapani, k nam
8. **Vinšujeme temu domu**

Tradiční předpůlnoční kašavské koledování

**Zdobení stolu, Co to ten slavíček, vánoční lidová hra Pastuši, Pojďte, chlapani, k nám,
Ten vánoční čas, šťastikování, společný zpěv koled**

Změna programu vyhrazena.

Po skončení předpůlnočního koledování se hraje k tanci do 1.30 hod.

Účinkují

Folklorní soubor Gruník

Vedoucí: **Zuzana Švébišová a Vít Konopáč**

Primáš CM Vojtek: **Lukáš Velký**

Valašský soubor Kašava

Umělecká vedoucí: **Lucie Uhlíková**

Vedoucí taneční složky: **Ondřej Pavlištík**

Vedoucí dívčího pěveckého sboru a CM VS Kašava: **Petra Pavliščíková**

Primáška CM VS Kašava: **Kateřina Dlabajová**

Program připravili

Autoři programu: **Zuzana Švébišová, Lucie Uhlíková**

Konferenciér: **Jana Pluhařová**

Spolupráce: **Petra Pavliščíková, Ondřej Pavlištík**

Produkce: **Kolektivy VS Kašava a Mladá Kašava**

Zvuk a světla: **Marcel Rech, Alois Kopřiva**

Výzdoba sálu: **Klára Francová, Hana Papežíková**

Prosíme diváky sedící na tanečním parketu, aby si laskavě po skončení programu odnesli židle ke svým stolům.

Po dobu trvání programu je bufet uzavřen.

Prosíme vážené hosty, aby jako kuřárny využívali výhradně vstupní „mezidveřič“.

Akci podpořilo statutární město Zlín a Zlínský kraj.

Zveme Vás na akce Kašavy v sezóně 2016/2017

- 11. prosince 2016, 16.00, evangelický kostel Jasenná, Vánoční koncert Kašavy
- 24. prosince 2016, 22.00, náměstí Míru ve Zlíně, Štědrovečerní zpívání
- 29. prosince 2016, 16.00, kostel Jižní Svahy, Zlín, Vánoční koncert Kašavy
- 29. prosince 2016, 18.30, kostel, Štípa, Vánoční koncert Kašavy
- 4. února 2017, 19.30, Lukov, 46. valašský bál

Klub přátel Kašavy

Jestliže jste pravidelnými návštěvníky akcí Kašavy, ve Vašem kulturním kalendáři určitě nikdy nechybí dvě besedy u cimbálu, valašský bál, besídka dětských folklorních kroužků a naše další akce. Staňte se členy Klubu přátel Kašavy a budete moci využívat těchto výhod.

- koupě až šesti vstupenek se slevou 20 %,
- zaslání pozvánek na akce Kašavy,
- prémie při návštěvě lukovských akcí: dnes tři chlebičky zdarma,
- sleva na nákup ve vybraných obchodech: Pánská móda Sýkora – 20% sleva, kavárna-vinotéka BALKAN EXPRESS – 5% sleva na víno, 15% sleva na útratu v kavárně.

Členem Klubu přátel Kašavy se můžete stát vždy na dvě sezóny, slevy tedy můžete využít na šesti akcích. Stačí zaplatit pouhých 200 Kč a vyplnit lístek s údaji pro zaslání pozvánky. Prémie je vyhlašována na každou lukovskou akci, tedy besedy u cimbálu a bál. Tou dnešní jsou **tři chlebičky zdarma**.

Členství v klubu si můžete založit na některé lukovské akci Kašavy, nebo nám můžete zavolat, či poslat e-mail na adresu info@soubor-kasava.cz.

Naše radosti a smutky roku 2016

V pravidelné rubrice vánočního programového sborníku si připomínáme radosti a smutky, které Kašavu v uplynulém kalendářním roce potkaly.

Na prvním místě bych rád připomenul naše letošní půlkulaté výročí a s ním spojenou obrovskou radost z úspěšného představení *Kašava tančí, zpívá a hraje... už 45 let*. Hlediště zlínského městského divadla, naplněného do posledního místečka, souznělo s programem, v němž zazářily všechny složky souboru: obě skvělé cimbálové muziky, nápaditá a s elánem předvedená čísla pěti dětských souborků a Mladé Kašavy, nový dynamický taneční blok *Eště není taká núze* a všemi souborovými generacemi uctívaná zvykoslovná freska *O práci, lásce a radosti*, která přinesla před pětácti lety Kašavě vítězství v celostátní soutěži folklorních souborů v Košicích a vynesla ji mezi špičkové, tehdy československé folklorní soubory, mezi nimiž dokázala Kašava setrvat až dosud.

K uměleckému úspěchu celého představení výrazně přispěla mimo jiné schopnost jeho tvůrců zapojit do některých částí interprety z řad předchozích souborových generací, kteří se v přátelské shodě stali platnou oporou generaci současné, na jejichž bedrech ležela odpovědnost za zdar společného díla.

Potleskem se diváci připojili k blahopřání emeritnímu uměleckému vedoucímu Kašavy Karlu Pavlišťíkovi k jeho osmdesátým pátým narozeninám. Dlouho, s nadšením a nakonec ve stoje pak diváci aplaudovali všem, kteří se o úspěch jubilejního představení zasloužili a přesvědčili širokou obec příznivců, že osud Kašavy je v dobrých rukou!

Druhým důvodem k naší radosti je fakt, že jak v krajském, tak v celostátním kole náročné soutěže *Vesnice roku* získala absolutní vítězství **obec Kašava**. Důvody, které ve svém verdiktu uvádí hodnotící komise, jsou pádné, jednoznačné a pozornému čtenáři toho textu neunikne, že i Valašský soubor Kašava přispěl k jedinečnému úspěchu obce, jejíž jméno s hrdostí nese. S velkou radostí blahopřejeme starostovi Josefu Jarcovjákovi, bývalému tanečníkovi VS Kašava, synovi dnes už legendárního předsedy JZD Kašava, který dal zásadní impulz ke vzniku souboru, dále členům obecního zastupitelstva a celé obětavé občanské komunitě obce, v níž aktivně působí řada našich bývalých členů. Ať se má čile k světu také nedávno zrozený mužský pěvecký sbor *Kašavští chlapi*, v němž si s chutí zazpívá a na heligonku zahraje i místní pan farář. Ať se v obci i v souboru nadále daří dobré dílo!

Výrok celostátní komise: Kašava – 1. místo v soutěži Vesnice roku 2016

Dědina obklopená hradbou karpatských hor, od nepaměti žijící v určitém odloučení od ostatního světa, ale snad právě proto si zachovávající zjevnou rázovitost, patrnou v mluvě i v charakteru a srdečnosti zdejších obyvatel. Tomu odpovídá i bohatý společenský a kulturní život, udržování tradičních zvyků a svátků, které připravují za přispění obce místní spolky a folklorní soubory v čele s proslulou Kašavou. Budoucnost života obce představuje moderní školní areál s mladým cílevědomým vedením a šikovnými žáky.

Dne 20. 11. převzali zástupci VS Kašava jedno ze tří „Ocenění starosty“, která jsou každoročně udělována za individuální přínos společenskému, ekonomickému či kulturnímu rozvoji obce. Toto ocenění nás naplňuje nejen radostí, ale také hrdostí.

V minulém vánočním sborníku jsme gratulovali k životnímu jubileu řediteli Národního ústavu lidové kultury ve Strážnici **Janu Kristovi**. Letos s radostí blahopřejeme k 60. výročí trvání této významné národní kulturní instituce všem jejím pracovníkům. Dnes již bývalému řediteli Janu Kristovi posíláme s přáním pevného zdraví poděkování za přízeň, kterou Kašavě dlouhá léta prokazoval. A **Martinovi Šimšovi**, který přebíral v říjnu ředitelské kormidlo NÚLK, blahopřejeme a s přáním úspěchů v odpovědné práci jej ujišťujeme, že se i on může – stejně jako jeho předchůdce – vždy spolehnout na naši vstřícnou, odpovědnou a pohotovou spolupráci při realizaci programů Mezinárodního folklorního festivalu Strážnice.

A když už jsme u těch blahopřání, jedno posíláme do Prahy profesorce **Evě Kröschlové**, která tento měsíc slaví v plné svěžesti krásné devadesátiny. Za její zásluhy o české divadlo jí předal Cenu Thalie herec Ivan Trojan a excelentně jí při té příležitosti vyjádřil jménem všech jejích žáků vděk za skvělou výuku jevištního pohybu. Jubilantka se úspěšně věnovala studiu i jevištnímu zpracování lidových tanců. K vynikajícím výsledkům dospěla v rekonstrukci a interpretaci tanců historických. Koncem sedmdesátých let přispěla svými radami i začínající Kašavě, k níž dodnes chová

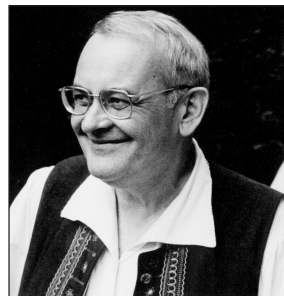
svou přízeň... Srdečný dík, paní profesorko, hodně zdraví a tvůrčího elánu do dalších let přeje i Kašava!

Naše přání všeho dobrého letí také do Lukova k jubilantovi zvláště milému a vzácnému. Patří k těm, kdo mají velký podíl na uměleckých úspěších VS Kašava. V nerozlučném tandemu s paní učitelkou Boženu Pavlišťíkovou vychoval pan učitel **Milan Přívara** jako spolehlivý, pohotový a vtipný korepetitor v souborové přípravce od dob její existence v ZUŠ Zlín desítky šikovných tanečníků

a tanečnic. Zkomponoval několik hudebních doprovodů k úspěšným tanečním čís-
lům (*Tance z Lutoniny, Fryštácká chaso, na zól* ad.) včetně nezapomenutelné šarády
„frajerských polek“ *Padla facka na sále* pro pořad věnovaný životnímu jubileu spi-
sovatele Františka Pavlíčka, při němž hřměl společným zpěvem po strop napěchovaný
lukovský kulturní dům. Život a tvorba M. Přívary byly již v našich programových
sbornících několikrát zhodnoceny. A tak dnes přejeme poctivému kantorovi, sklada-
teli, dirigentovi, sbormistrovi, sběrateli písní a kronikáři k jeho osmdesátinám napříč
generacemi stručně, ale ze srdce všechno dobré.

K letošním radostem počítáme i úspěch 81. besedy
u cimbálu na Lukově, na níž jsme v souvislosti s progra-
mem o vzácném hudebním odkazu zpěvačky Anny Ku-
tějové z Jasenné vzdali poctu **Janu Rokytovi** – hudební-
mu redaktorovi Českého rozhlasu v Ostravě, zakladateli
a uměleckému vedoucímu vynikající Cimbálové mu-
ziky Technik, který s námi dlouhá léta spolupracoval
a v mnoha ohledech výrazně přispěl k uměleckému
růstu Kašavy. Zvláště si cenil Lukovských besed u cim-
bálu, které, jak často říkal, byly jeho duchovním azylem.

Potěšení přinesl nejen kva-
litně komponovaný program této podzimní besedy s úspěšnou účastí jasenského
folklorního souboru Portáš, ale i nápaditá a pozoruhodná výzdoba sálu a samozřej-
mě výborný výkon domácích tanečníků, muzikantů a sólistů.

Jediným smutkem letošního ohlédnutí je fakt, že padlo osudové rozhodnutí
o tom, že tato vánoční beseda se v lukovském kulturním domě koná dnes napo-
sled. S hlubokou nostalgií a upřímným smutkem píši tyto řádky. Do jedné z nej-
slavnějších kapitol historie VS Kašava odchází budova, v níž se zrodil fenomén zná-
mý jako Lukovské besedy u cimbálu či Lukovská setkání s folklorem, který přispěl
podstatnou měrou k uměleckému věhlasu souboru. Na snesení důkazů oprávně-
nosti tohoto tvrzení zde není místo, ale v budoucí monografii o VS Kašava bude
text, který tyto důkazy přinese, jednou z kapitol páteřních. To mohu garantovat. Byl
jsem u zrodu tohoto fenoménu! Víc už ale nemohu psát, nějak hůře než jindy vidím
na klávesy počítače... Budova lukovského „kulturáku“ či „pentagónu“ hrála totiž
i v mém osobním životě klíčovou roli, když mně coby politickému trestanci poskytla
v období tuhé totality vlídné pracovní prostředí. Takže sbohem, lukovský kulturáku,
šťastnou cestu do světa souborových legend!! Jakže se to, hrome jmenuje ten film,
často výchovně citovaný klukům s odranými koleny? *Chlapi přece...* No, obraťme
raději list. **Zcela poslední souborovou akcí zde v Lukově bude únorový valašský
bál.** A pak se přesuneme do kulturního domu ve Fryštáku, kde nám spolu bude jistě
zase dobře.

A zde je nejdůležitější a nejkrásnější součást našich letošních radostí:

Martina Dřímlová, rozená Gallová, povila dceru Marii. Jana Kolářová, rozená Vitovská, čekala tanečnici, ale táta Danek dostal druhého odzemkáře – Vojtu. Od října letošního roku „hošká“ Marie Rozumková, rozená Domanská, syna Jeníka. Gratulujeme a přejeme, aby děti prožily s rodiči ve zdraví a vzájemně úctě pěkný život.

Přáním všeho dobrého pak provázíme na společnou cestu životem, ke které se rozhodli Marcela Semelová s Karlem Ročákem a Radek Vitovský s Radkou Nedbalovou. Tož všem ještě jednou po starosvětsku: *Šťěstí, zdraví, požehnání vinšujeme Vám.*

A nakonec pozvání k už tradičnímu a vskutku radostnému společnému štědrovečernímu zpívání koled pod vánočním stromem na zlínském náměstí ve 22 hodin. Všichni jste srdečně zváni. *Vinšujem vám dobrý deň, výš vodičku než oheň!*

Karel Pavlišťík

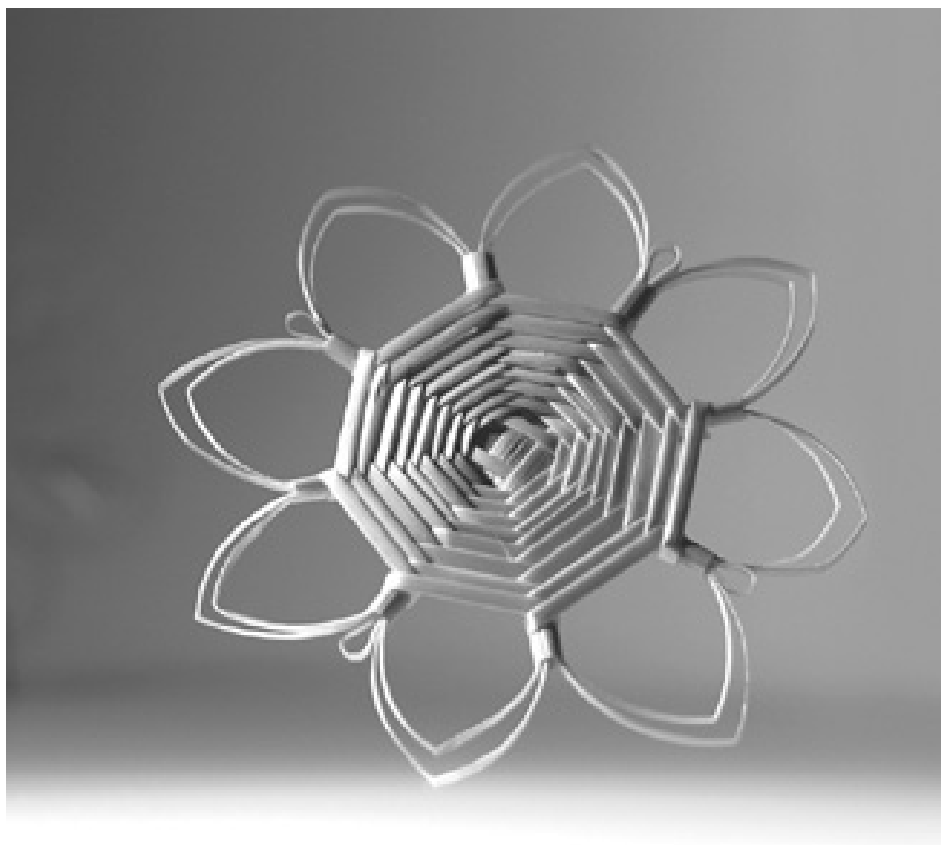
Gratulace

V neděli 20. listopadu 2016 předal starosta obce Kašava Josef Jarcovák Karlu Pavlišťíkovi, bývalému dlouholetému uměleckému vedoucímu Valašského souboru Kašava, diplom k titulu Čestný občan obce Kašava za „celoživotní dílo v oblasti etnografie, folkloru a za zásluhy o kulturní rozvoj a šíření dobrého jména obce Kašava“. Se svou gratulací se rádi připojujeme a připomínáme, že je to již druhé podobné ocenění pro čestného předsedu našeho spolku. V roce 2014 mu čestné občanství udělila také obec Držková.

Vánoční koleda pro Dominika Kováře

V letošním roce jsme se rozhodli pomoci vykoledovanými penězi Dominikovi Kovářovi ze Zlína. Dominik má dva a půl roku, zajímá se o vše nové a často se směje. Rád poslouchá písničky z pohádek a dětské básničky a má rád dovádění s tátou. Když chce někoho trošku pozlobit, schválně zahazuje kolem sebe, co mu přijde do cesty. Hraní mu však nejde tak dobře jako ostatním dětem, protože má diagnostikovanou dětskou mozkovou obrnu a revmatismus. Aby mu šlo všechno líp, potřebuje ke své práci rehabilitační židličku a na cesty do města rehabilitační kočárek.

***Děkujeme Vám za Vaši přízeň
a přejeme hodně štěstí a zdraví
v novém roce 2017***

Valašský soubor Kašava, Mladá Kašava
a dětské folklorní soubory Fryštáček, Kašavjánek, Lukovjánek,
Maryjánek a Vínek

zlín.

Zlínský kraj

MINISTERSTVO
KULTURY

Obec Kašava

Obec Lukov

Město Fryšták

Mediální partneři:

emersion
software

Autobusová doprava
Josef Dubovský

Jan Krist a Martin Šimša: bývalý a současný ředitel Národního ústavu lidové kultury ve Strážnici

Slavnostní předání ocenění Vesnice roku obci Kašavě (7. 8. 2016)

80. beseda u cimbálu – předpůlnoční kašavské koledování (12. 12. 2015)

Programový sborník 82. besedy u cimbálu Valašského souboru Kašava

Redakce: Lucie Uhlíková, Karel Pavlišťík, Kristýna Preiningerová, Petr Zbránek

Fotografie: archiv VS Kašava, FS Gruník, obce Kašavy, NÚLK a Pavla Rokyty,
foto E. Kröschlové Hana Major Sládková

Vydal: Valašský soubor Kašava, z. s., Zlín 2016

www.soubor-kasava.cz, info@soubor-kasava.cz

Tisk: Střední průmyslová škola polytechnická - Centrum odborné přípravy Zlín,
polygrafické obory

Odjezdy autobusů

0.15 Lukov – Štípa – Jižní Svahy – ZUŠ Štefánikova – nemocnice – Vysoká mez

1.30 Lukov – Fryšták – Jižní Svahy – ZUŠ Štefánikova – nemocnice – Vysoká mez